בית שני

מגילת תענית

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מגילת תענית

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מגילת-תענית/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

ניסן 4
אייר 5
סיוון 5
תמוז 7
אב 7
אלול 9
תשרי 10
חשון 11
כסלו 11
טבת 13
שבט 13
אדר 15

ניסן

א **אִילֵין יוֹמַיָּא דְלָא לְהִתְעַנָאָה בְּהוֹן. וּמִקְצָתְהוֹן דְלָא לְמִסְפַּד בְּהוֹן׃**

ב **מִן רֵישׁ יַרְחָא דְנִיסָן וְעַד תְּמַנְיָא בֵיהּ אִיתּוֹקֵם תְּמִידָא דְלָא לְמִסְפַּד׃**

ג שהיו צדוקין אומרים מביאים תמידין משל יחיד וזה מביא שבת אחד וזה מביא ב' שבתות וזה מביא שלשים יום. ומה היו דורשים אמרו כתוב בתורה את הכבש אחד תעשה בבקר. ליחיד משמע. אמרו להם חכמים אין אתם רשאים לעשות כן לפי שאין קרבן צבור בא אלא משל כל ישראל שנאמר צו את בני ישראל וגו' קרבני זה הדם לחמי אלו חלבים. לאשי זה הקטרת. ריח זו הלבונה. ניחחי אלו הנסכים. וכל שהוא כריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו שיהא כולם באים מתרומת הלשכה: ר' עקיבא אומר מניין שלא יצא וירעה בעדר ת"ל תשמרו להקריב לי במועדו. ולהלן הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום. מה להלן מבקרין אותו ד' ימים קודם לשחיטתו. אף כאן מבקרין אותו ד' ימים קודם לשחיטתו. וכשגברו עליהם ונצחום התקינו שיהיו שוקלין שקליהן ומניחין אותן בלשכה והיו תמידין קריבין משל צבור. וכל אותן הימים שדנום עשאום י"ט׃

ד **וּמִתְמַנְיָא בֵיהּ וְעַד סוֹף מוֹעֲדָא אִיתּוֹתָב חַגָּא דִשְׁבֲעַיָּא דִי לָא לְמִסְפַּד׃**

ה ואיזה זו עצרת. והלא לא נצרכו לכתוב כל הימים טובים שבמגילה. אלא שהיו דנין כנגד בייתוסין שהיו אומרים עצרת לאחר שבת נטפל להם ר' יוחנן בן זכאי אמר להם שוטים זו מניין לכם ולא היה בהם אדם שהחזיר לו דבר חוץ מזקן א' שהיה מפטפט כנגדו אמר משה רבינו אוהב ישראל היה. ויודע שהעצרת יום א' הוא לפיכך עמד ותקנה לאחר שבת כדי שיתענגו ב' ימים זה אחר זה קרא לו המקרא הזה אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע אם משה רבינו אוהב ישראל היה מפני מה עכבם במדבר מ' שנה א"ל ר' ובכך אתה פוטרני א"ל שוטה שבעולם ולא תהא תורה שלימה שלנו כשיחה בטילה שלכם אמר לו ובמה אתה פוטרני אמר לו הכתוב או' וספרתם לכם ממחר' השבת וגו' יכול לא יהא המניין תלוי אלא בשבועות ת"ל תספרו חמשים יום הא כיצד אירע יום ט"ו להיות בשבת מונה שבע שבתות חל להיות אחר שבת מונה חמשים יום וכשאתה קורא ממחר' השבת ממחרת י"ט הראשון של פסח. ור' אליעזר אומר אינו צריך הרי הוא או' תספור לך מהחל הספירה התלויה בב"ד יצאתה שבת בראשי' שספירתה בכל אדם. רבי יהושע אומר אמרה תורה מנה ימים וקדש ראש חודש מנה ימים וקדש עצרת מה ר"ח סמוך לביאתו ניכרת כו'. ר' ישמעאל אומר אמרה תורה הבא עומר בפסח והבא שתי לחם בעצרת. מה להלן רגל אף כאן רגל ותחילת רגל: ר' יהודא בן בתירא או' נאמר

שבת למטה ונאמר שבת למעלה מה להלן רגל ותחילת הרגל בסמוך לו. וכשאתה קורא ממחרת השבת ממחרת יום הראשון של פסח:

אייר

א **בְּשִׁבְעָה בְּאִיָּר חֲנוּכַּת שׁוּר יְרוּשָׁלַיִם דִּלָּא לְמִסְפַּד**:

ב בשני מקומות כתוב במגלה הזאת חנוכת ירושלים דלא למספד אחד כשעלו ישראל מהגולה ואחד כשפרצוהו מלכי יון וגדרוהו בית חשמונאי שנאמר ותשלם החומה בעשרים וגו' ואף על פי שנבנתה החומה עדיין השערים לא עמדו שכן הוא אומר גם עד העת ההיא [דלתות] לא העמדתי בשערים ואומר הוא יבננו ויטללנו ויעמידו [דלתותיו] מנעליו וגו'. ואומר ויפקדו המשוררים והשוערים ועושי המלאכה וכשגמרו לבנותם אותו היום עשאוהו י"ט:

ג **בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בֵּיהּ נְכִיסַת פִּסְחָא זְעִירָא דִּלָּא לְמִסְפַּד**:

ד וזו השיב ר' יהושע את ר' אליעזר שהיה ר"א אומר אבר מן החי טמא ואבר מן המת טהור אמר לו ר' יהושע אם אבר מן החי טמא ק"ו מן המת מה אם החי שהוא טהור אבר הפורש ממנו טמא המת שהוא טמא לא כ"ש. וכתוב במגילת תענית פסחא זעירא דלא למספד ק"ו לפסחא רבא. ועוד דבר אחר השיב ר' יהושע שהיה ר' אליעזר אומר זכין לקטן ואין זכין לגדול. א"ל ר' יהושע אם לקטן אמרת ק"ו לגדול. וכמצות פסח גדול כך מצות פסח קטן.

ה **בְּעֶשְׂרִין וּתְלָתָא בֵּיהּ נַפְקוּ בְנֵי חַקְרָא מִירוּשָׁלֵם**:

ו הוא דכתיב וילכוד דוד את מצודת ציון היא עיר דוד זה הוא מקום הקראים עכשיו שהיו מצירים לבני ירושלים ולא היו ישראל יכולין לצאת ולבוא מפניהם ביום אלא בלילה וכשגבר בית חשמונאי הגלו אותם משם ואותו היום שעקרום עשאוהו י"ט:

ז **בְּעֶשְׂרִין וְשִׁבְעָה בֵּיהּ אִיתְנַטִילוּ כְּלִילָאֵי מֵיהוּדָה וְמִירוּשָׁלֵם**:

ח שבימי מלכות יון היו מביאים עטרות של ורד ותולין אותן על פתחי בתי ע"ז שלהם ועל פתחי החנויות ועל פתחי החצירות ושרין בשיר לע"ז וכותבין על מצחו של שור ועל מצחו של חמור שאין לבעליהן חלק באלהי ישראל כמו שהיו פלשתים עושים כמ"ש וחרש לא ימצא וגו' והיתה הפצירה פים וגו'. וכשגברה יד בית חשמונאי בטלום ויום שבטלום עשאוהו יום טוב:

סיוון

א **בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּסִיוָן אַחִיזַת מִגְדַּל צוֹר**:

ב זו קסרי בת אדום שהיא יושבת בין החולות היא היתה לישראל יתד רעה בימי יונים וכשגברה יד בני חשמונאי כבשוהו והוציאום משם והושיבו ישראל בתוכה ואותו היום שכבשוהו עשאוהו י"ט:

ג **בֶּחַמִּשָּׁה עָשָׂר בֵּיהּ וּבְשִׁיתָּא עָשָׂר בֵּיהּ גָּלוּ אַנְשֵׁי בֵית שְׁאָן וְאַנְשֵׁי בִּקְעַתָא**:

ד ואף הם היו יתד רעה לישראל בימי יונים כלפי הערביים מפני שלא נתחייבו גלות בראשונה ולא הגלה אותם לא יהושע בן נון ולא דוד מלך ישראל וכיון שנתחייבו גלות גברה ידם של בית חשמונאי והגלו אותם ואותו היום עשאוהו י"ט. ששמחה היא לפני המקום שמלכות הרשעה נעקרה מן העולם שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון וגו'. ה' מלך עולם ועד אימתי כשיאבדו גוים מארצו. אומר יתמו חטאים מן הארץ וגו':

ה **בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בֵּיהּ אִתְנַטִילוּ דִימַסְנָאֵי מִיְהוּדָה וּמִירוּשְׁלֵם**:

ו כשבאו בני ישמעאל לעורר על ישראל על הבכורה ובאו עמהם שתי משפחות רעות כנעניים ומצריים אמרו מי ילך וידון עמהם אמר להם גביהא בן פסיסא שוער הבית לחכמים אני אלך ואדון עמהם. אמרו לו הזהר שלא תחלוט את ישראל אמר להם אלך ואדון עמהם אם ינצחוני אמרו להם הדיוט שבנו נצחתם. אמרו ישמעאלים כתוב בתורה ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת ואנו מזרעו של אברהם שישמעאל בן אברהם ונחלוק עמכם. השיב להם גביהא בן פסיסא כתוב בתור' ולבני הפילגשי' אשר לאברהם נתן אברהם מתנות. וכתוב בתורה ויתן אברה' את כל אשר לו ליצחק ברחו להם. כנעניים אמרו ארץ כנען שלנו שכן כתוב בתורה ארץ כנען לגבולותי' אמר להם גביהא בן פסיסא וכי יש גזר דין שמקצתו בטל ומקצתו קיים הרי כתוב בתורה ויאמר ארור כנען עבד עבדים וגו' עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי ולא עוד אלא שיש לכם שנים הרבה שלא עבדתם אותנו. אמר להם אלכסנדרוס תשובה נצחת השיב אתכם אם אתם מחזירין תשובה הרי מוטב ואם לאו הרי אתם לו לעבדים. אמרו תן לנו זמן ג' ימים הלכו ולא מצאו תשובה מיד הניחו בתיהם כשהם מלאים שדותיהם כשהם זרועות כרמיהם כשהם נטועות הלכו וברחו להם, תנא אותה שנה שביעית היתה ועשו אותו היום י"ט. באו המצריים ואמרו מתורתם אנו מביאין עליהם ראיה שנאמר ושאלה אשה משכנתה וגו' ששים רבוא אנשים יצאו מאצלנו כולם טעונים כסף וזהב שכן כתוב בתורתם וינצלו את מצרים יתנו לנו כספנו וזהבינו. אמר להם גביהא בן פסיסא כלום אתם מביאין ראיה אלא מן התורה כתוב בתורה ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה. ששים רבוא היו אבותינו והעבידום בחומר ובלבנים ובכל עבודה חנם בלא שכר ראו כמה פעולתנו לנו לכל יום

ויום סלע לכל א' וא' ביום. ישבו פילוסופים וחשבו ולא הגיעו למאת שנה עד שהיתה מצרים שלהם. הלכו משם בבושת פנים. ובקש אלכסנדרוס מוקדון לעלות לירושלים הלכו הכותיים ואמרו לו הזהר שאינם מניחין אותך להיכנס לבית קדשי הקדשים שלהן מפני שאתה ערל וכיון שהרגיש גביהא בן פסיסא הלך ועשה לו שתי אנפילאות ונתן בהן שתי אבנים טובות ובהם ריבוא כסף וכיון שהגיע להר הבית אמר לו אדוני המלך שלוף מנעליך ונעול שתי אנפילאות הללו מפני שהרצפה חלקה שלא תחלוק רגליך וכיון שהגיע לבית קדשי הקדשים אמר לו אדוני המלך עד כאן יש לנו רשות להיכנס מכאן ואילך אין לנו רשות להיכנס אמר לו הריני נכנס וכשאצא אשוה לך גביהתך אמר לו אם אתה עושה כן רופא אומן תקרא ושכר הרבה תטול אמרו לא זזו משם עד שהכישו נחש אמרו חכמים לגביהא בן פסיסא עליך הכתוב אומר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. וכתיב חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר:

תמוז

א **בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז עַדָא סְפַר גְּזֵירָתָא דְלָא לְמִסְפַּד:**

ב מפני שהיה כתוב ומונח לצדוקין ספר גזירות אלו שנסקלין אלו שנשרפין ואלו שנהרגין ואלו שנחנקין וכשהיו כותבין אדם שואל והולך ורואה בספר או' להם מניין אתה יודעין שזה חייב סקילה וזה חייב שריפה וזה חייב הריגה וזה חייב חניקה לא היו יודעין להביא ראיה מן התורה אשר יורוך וגו' שאין כותבין הלכות בספר ועוד שהיו בייתוסין אומרים עין תחת עין שן תחת שן הפיל אדם שינו של חבירו יפיל את שינו של חבירו סמא את עינו של חבירו יסמא את עינו יהיו שווים כאחד ופרשו השמלה לפני זקני העיר הדברים ככתבן וירקה בפניו שתהא רוקקת בפניו אמרו להם חכמים והלא כתוב התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם. וכתיב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה זה מקרא שימה בפיהם אלו הלכות ואותו היום שבטלוהו עשאוהו י"ט:

אב

א **בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב זְמַן אָעֵי כְּהַנַיָא דְלָא לְמִסְפַּד:**

ב מפני שכשעלתה גלות ראשונה לא היו מביאין בו קרבן עצים אמרו חכמים למחר כשיעלו הגליות אף הם יהיו צריכין להביא התקינו להם חכמים את יום ט"ו באב שיהיו מביאים בו קרבן עצים וכל מי שהוא מעלה קרבן למקדש אפי' עצים פטור מאותו הספד

של אותו היום. ואין צריך לומר חטאות ואשמות נדרים ונדבות בכורות ומעשרות תודות ושלמים לכך הוא אומר

ג **כָּל אֵינַשׁ דְּאִיתֵי עֲלוֹהִי אֲעִין אוֹ בְּכוּרִין:**

ד ומאי הוא זמן אעי כהניא זה הוא שאתה אומר בט"ו בו בני זתואל בן יהודה ועמהם כהנים ולוים וישראלים גרים ועבדים ונתינים וממזרים וכל מי שטעה בשבטו בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות ובני סלמי הנטופתי ומה הן בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות אלא פעם אחת גזרה מלכות יון על ישראל שלא יעלו בכורים לירושלים והושיבו מלכי יון פרדיסאות על הדרכים כדרך שהושיב ירבעם בן נבט משמרות על התחומין שלא לעלות לירושלים ולא היה אדם מי' השבטים יכול לעלות לירושלים מה עשו הכשרים שבאותו הדור הביאו בכורים ונתנום בסלים וחיפה אותם בקציעות ונוטלים הסלים והעלום על כתפיהם כיון שהגיעו למשמר א"ל לירושלים אתם עולים א"ל לאו אלא לעשות שני פלחי דבילה במכתשת זו שלפנינו ובעלי הלז שעל כתפנו וכיון שעברו מהם עטרום בסלים והעלום לירושלים. ומה הן בני סלמי הנטופתי אלא פעם אחת גזרה מלכות יון הרשעה שלא יביאו עצים למערכה והושיבו מלכי יון פרדסאות על הדרכים כדרך שעשה ירבעם בן נבט משמרות על התחומין שלא לעלות לירושלים ולא היה אדם אחד מעשרת השבטים יכול לעלות לירושלים מה עשו הכשרים ויראי חטא שבאותו הדור היו מביאין שני גזרין ועושים אותם כמין סולמות ומניחים אותם על כתפיהם ועולים כיון שבאו לאותו המשמר אמרו להם לירושלים אתם עולים אמרו להם לאו אלא להביא גוזלות מן השובך הזה שלפנינו בסולם הזה שעל כתפינו וכיון שעברו מהם התירו השלבים ופרקום והשליכום מעל כתפיהם ונטלו הגיזרים ועלו לירושלים ולפי שמסרו עצמם על המצוה לכך נכתב להם שם טוב במגילה הזאת וזכר טוב לדורות ועליהם ועל כיוצא בהם נאמר זכר צדיק לברכה ועל ירבעם בן נבט נאמר ושם רשעים ירקב ומה ראו בני זתואל בן יהודה ליטול להם שם טוב וזכר טוב לדורות אלא שכל הרוצה ליטול את השם יטול וכשעלו בני הגולה ולא מצאו עצים בלשכה עמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמם ומסרו אותם לציבור וקרבו מהם קרבנות ציבור וכך התנו עמהם הנביאים שביניהם שאפי' הלשכה מלאה עצים ואפילו משל ציבור יהו אלו מתנדבים עצים בזמן הזה ומביאין כ"ז שירצו ולא יהיה קרבן מתקרב אלא משלהם תחלה שנאמר והגורלות הפלנו על קרבן העצים והכהנים והלוים והעם להביא לבית אלהינו לבית אבותינו לעתים מזומנים שנה בשנה לבער על מזבח ה' אלהינו ככתוב בתורה. ואומר כי עזרא הכין לבבו לדרוש בתורת ה' ולעשות וללמד בישראל חוק ומשפט ראה שהסכימו עליהם הרבים ועשו אותו

י"ט ואותן הימים אסורים בספד ותענית בין משחרב הבית בין שלא חרב ר' יוסי אומר משחרב הבית מותרין מפני שאבל הוא להם. אר"א בר צדוק אני הייתי מבני בניו של סנואה בן בנימין ואירע תשעה באב להיות בשבת והתענינו בו ולא השלמנוהו מפני שי"ט שלנו היה:

ה **בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בֵיהּ תַּבְנָא לְדִינְנָא**:

ו בימי מלכות יון היו דנין כדיני עכומ"ז מפני שהצדוקין אומרים תירש הבת עם הבן נטפל להם ר' יוחנן בן זכאי אמר להם שוטים זו מנין לכם ולא היה בהם א' שהחזיר לו דבר חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו ואומ' ומה בת בנו הבאה מכח כחו תירשנו בתו הבאה מכחו לא כ"ש קרא עליו המקרא הזה אלה בני שעיר החורי יושבי הארץ וכתוב אחר אומר ואלה בני צבעון ואי' וענה. אלא מלמד שבא צבעון על אמו והוליד ממנה ענה. אמר לו רבי ובכך אתה פוטרני. אמר לו שוטה שבעולם ולא תהא תורה שלימה שלנו כשיחה בטלה שלכם אמר לו ובכך אתה פוטרני אמ' לו ומה לבת בנו שכן יפה כחה במקום האחים תאמר בבת שכן הורע כחה במקום האחים דין הוא שלא תירשנה. וכשגברה יד בית חשמונאי בטלום והיו דנין בדיני ישראל. ואותו היום שבטלוהו עשאוהו י"ט:

אלול

א **בְּשִׁבְעָה בְּאֱלוּל יוֹם חֲנוּכַּת שׁוּר יְרוּשָׁלֵם דִּלָּא לְמִסְפַּד**:

ב מפני שסתרוהו עובדי כוכבי' וגברה ידם של ישראל ובנאוהו שכן הוא אומר ותשלם החומ' בכ"ה באלול. ואע"פ שנבנת' החומה עדיין השערים לא נבנו שכן הוא אומר הוא יבננו ויטללנו ואו' ויפקדו השוערים והמשוררי' ועושי המלאכ' לפי שאין מוסיפין על העיר ועל העזרו' אלא במלך ובנביא ובכ"ג ובאורים ותומים ובסנהדרין של שבעים ואחד ובשיר ובשתי תודות שנאמר והתודה השנית ההולכת למואל ואני אחריה וב"ד [מדדין] והולכין אחריהן שנא' וילך אחריהם הושעי' וחצי שרי יהודה וגו' הפנימי' נאכלת והחיצונה נשרפת ואם לא נתקדשו בכל אלו הנכנס לשם אינו חייב אבא שאול אומר שתי ביצעין היו בהר המשחה אחת למעלה ואחת למטה. התחתונה נתקדשה בכל אלו והעליונה לא נתקדשה אלא בבני הגולה שלא במלך ושלא באורים ותומים התחתונה (שלא היתה) קדושתה גמורה חברים ועמי הארץ נכנסים לשם ואוכלין שם קדשים קלים לכ"ש מעשר שני (התחתונה) חברים נכנסים לשם ואין אוכלין שם לא קדשים קלים ולא

מעשר שני אלא למה לא קדשה מפני שהוא תורפה של ירושלים (ולשם היו מוציאין כל תורפות של ירושלים) וכשגמרו לבנותו אותו היום עשאוהו י"ט.

ג **בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בֵּיהּ אִיתְנַטִּילוּ רוֹמָאֵי מִיהוּדָה וּמִירוּשָׁלַם:**

ד מפני שהיו מצירין לבני ירושלים ולא היו יכולין לצאת ולבא מפניהם ביום אלא בלילה ובמה היו מצירין להם מלכי יון מושיבין קסטיראות בעיירות להיות מעגים את הכלות ואח"כ היו נישאין לבעליהן ומנעום את ישראל שלא לשמוח עם נשותיהם לקיים מה שנאמר אשה תארש ואיש אחר ישגלנה ולא היה אדם מבקש לישא אשה בפני הקסטיראו' חזרו ומכניסין אותם בחשאי שנא' והאבדתי מהם קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול רחיים ואור הנר וכשהיו (שומעים) קול רחיים בבורני היו אומרים שבוע הבן שבוע הבן וכשהיו רואים אור הנר בבור חיל היו אומרים משתה שם משתה שם ובת אחת היתה למתתיהו (בן יוחנן כהן הגדול) וכשהגיע זמנה להנשא בן הקסטרין לטמאה ולא הניחו אותו וקנאו מתתיהו ובניו וגברו ידם על מלכות יון ונמסרו בידם והרגום ובאותו היום שבטלוהו עשאוהו י"ט.

ה **בְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין בֵּיהּ תַּבְנָא לְקַטְלָא מְשַׁמְדַיָּא:**

ו מפני שהיו יונים שרוים בא"י ולא היו ישראל יכולין לשלוח יד ברשעים שבהם עד שיצאו משם המתינו להם ג' ימים אם יעשו תשובה ולא עשו תשובה כיון שראו שלא עשו תשובה נמנו עליהם והרגום ואותו היום שהרגום עשאוהו י"ט. אמר רבי אליעזר בן יעקב שמעתי שב"ד מלקין והורגין שלא מן התורה. דבית לוי אמרו שמעתי שב"ד עונשין ממון ומכים שלא מן התורה. לא מפני שכתוב בתורה אלא משום שנאמר ובערת הרע מקרבך ומעשה באחד שהטיח באשתו תחת התאנה והוליכוהו לב"ד והלקוהו וכי חייב היה אלא שהיתה השעה צריכה לכך כדי שילמדו אחרים מפני שנהגו מנהג זנות. שוב מעשה באחד שרכב על הסוס בשבת והביאוהו לב"ד וסקלוהו וכי חייב היה אלא שהיתה השעה צריכה לכך כדי שילמדו אחרים: שמעון בן שטח תלה שמונים נשים באשקלון. וכי חייבות הריגה ותלייה היו אלא שהיתה השעה צריכה לכך כדי שילמדו אחרות וכל ישראל ישמעו ויראו:

תשרי

א **בִּשְׁלֹשָׁה בְּתִשְׁרֵי אִיתְנַטִּילַת אַדְרַכְתָּא מִן שְׁטָרַיָּא:**

ב שפעם א' גזרה מלכות יון הרשעה גזירה על ישראל ואמרו להם אין לכם חלק באלהי ישראל ולא היו מזכירין שם שמים בפיהם וכשגברה בית חשמונאי ונצחום התקינו

שיהיו כותבין שם שמים אפי' בשטרות וכך היו כותבין בשנת כך וכך ליוחנן כ"ג שהוא משמש לאל עליון. וכששמעו חכמים בדבר אמרו וכי מזכירין שם שמים בשטרות למחר פורע זה את חובו וקורע את שטרו ונמצא ש"ש מוטל באשפה ובטלום ואותו היום עשו אותו י"ט:

חשון

א **בעשרים ושלשה במרחשון ויסתתר סוריגא מן עזרתא**

ב מפני שבנו גוים מקום בעזרה והיו מעמידים בתוכו אבנים טובות שיהיו מונחות עד שיבא אליהו ויעיד עליהם אם טמאות ואם טהורות הן ונמנו עליהם וגנזו אותן ובאותו היום שגנזו עשאוהו י"ט.

ג **בכ"ה ביה אחידת שומרון שורא**

ד ומה היא אחידת שומרון מפני שכשעלתה גלות הראשונה הלכו להם למטליא זו של כותים ולא הניחום באו לים בוסטי וישבו אותה והקיפוה עיר חומה ונסמכו לה עיירות רבות מישראל והיו קורין, אותה ערי נברכתא.

ה **בעשרים ושבעה ביה תבת סולתא למיסק על מדבחא**

ו מפני שהיו צדוקין אוכלים מנחת בהמה. נטפל להם ריב"ז אמר שוטים זו מניין לכם ולא היה בהם א' שהחזיר לו דבר חוץ מזקן א' שהיה מפטפט כנגדו ואומר מפני שהיה משה אוהב את אהרן אחיו אמר לא יאכל סלת לבדה אלא יאכל סלת ובשר כאדם שאומר לחבירו הילך רכיך הילך בשר הילך רכיך הילך בשר קרא עליו המקרא זה ויבאו אילמא ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים. אמר לו רבי אתה משחק בנו אמר לו שוטה שבעולם ולא תהא תורה שלמה שלנו כשיחה בטלה שלכם א"ל רבי ובכך אתה פוטרני אמר לו לאו אמר לו הכתוב אומר ומנחתם ונסכיהם לריח ניחוח אשה לה':

כסלו

א **בתלתא בכסליו איתנטילו סימותא מן דרתא**

ב מפני שבנו יונים סימואות סימואות בעזרה וכשגברה יד בית חשמונאי בטלום והוציאום משם ובאותו יום שבטלון עשאוהו י"ט:

ג **בשבעה בו י"ט**

ד יום שמת הורדוס מפני שהיה הורדוס שונא את חכמים ששמחה היא לפני המקום כשהרשעים מסתלקין מן העולם שנאמר וגם יד ה' היתה בם להומם וכתיב ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות מקרב העם. וכתיב וידבר ה' אלי לאמר וכן הוא אומר איש

טוב זה ואל בשורה טובה יבוא. ואו' ויצו המלך את בניהו בן יהוידע ויפגע בו וימיתהו וגו' ובאותו היום שמת הורדוס עשאוהו י"ט

ה **בעשרים וחד ביה יום הר גריזין דְלָא לְמִסְפַּד**:

ו יום שביקשו הכותי' את בית אלהינו מאלכסנדרוס מוקדון להחריבו ואמרו לו מכור לנו חמשה כורים ארץ בהר המוריה ונתנה להם ובאו והודיעו את שמעון הצדיק מה עשה לבש בגדי כהונה ונתעטף בבגדי כהונה ויקירי ירושלים עמו ואלף בלייטין מכוסין בלבנים ופרחי כהונה מקישין בכלי שרת ואבוקות של אור דולקים לפניהם כל הלילה כולה הללו מהלכין מצד זה והללו מהלכין מצד זה אמר להם מי הללו אמרו לו המסורו' הללו היהודים שמרדו בך כיון שהגיע לאנטיפרס זרחה להם חמה הגיע למשמר הראשון נפגעו זה בזה אמרו להם מי אתם אמרו להם אנו אנשי ירושלים ובאנו להקביל פני המלך כיון שראה אלכסנדרוס מוקדון את שמעון הצדיק ירד ממרכבתו והשתחוה לו אמרו לו מלך גדול כמותך ישתחוה ליהודי זה אמר להם דיוקנו של זה אני רואה כשאני יורד במלחמה ונוצח אמר להם למה באתם אמרו לו מקום שאנחנו מתפללים עליך ועל מלכותך שלא תחרב יתעוך גוים הללו ותתנו להם אמר להם ומי הם הללו אמרו לו הכותיים שעומדין לפניך אמר להם הרי הם מסורין בידכם. מה עשו להם נקבום ובעקביהם ותלאום בזנבי סוסיהם והיו מגררין אותם על הקוצים ועל הברקנים עד שהגיעו להר גריזין חרשוהו וזרעוהו כרשינין כדרך שבקשו לעשות לבית אלהינו ובאותו יום שעשאו להם כך עשאוהו יו"ט

ז **בכ"ה ביה יום חנוכה תמניא יומין דְלָא לְמִסְפַּד**:

ח כשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה יד בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד שהיה מונח בחותמו של כהן הגדול שלא נטמא ולא היה בו להדליק אלא יום אחד ונעשה בו נס והדליקו ח' ימים. לשנה אחרת קבעו ח' י"ט. ומה ראו לעשות חנוכה ח' ימים והלא חנוכה שעשה משה במדבר לא עשה אלא שבעה ימים שנא' ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים וגו' ואומר ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו וגו' ובשביעי הקריב אפרים. וכן מצינו בחנוכה שעשה שלמה שלא עשה אלא שבעת ימים שנא' כי חנוכת המזבח עשו שבעת הימים והחג ז' ימים ומה ראו לעשות חנוכה זו ח' ימים אלא בימי מלכות יון נכנסו בית חשמונאי להיכל ובנו את המזבח ושדוהו בשיד ותקנו בו כלי שרת והיו מתעסקין בו ח' ימים. ומה ראו להדליק את הנרות אלא בימי מלכות יון שנכנסו בית חשמונאי להיכל שבעה שפודין של ברזל בידם וחפום בעץ והדליקו בהם את המנורה. ומה ראו לגמור בהם את הלל אלא שכל תשועה ותשועה

שהקב"ה עושה להם לישראל היו מקדימין לפניו בהלל בשירה ובשבח ובהודאה כענין שנא' ויענו בהלל ובהודו לה' כי טוב וגו' מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל נפש ונפש והמהדרין מן המהדרין בש"א יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך ובה"א יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך. שני זקנים היו בצידן אחד עשה כדברי ב"ש ואחד עשה כדברי ב"ה זה נותן טעם לדבריו וזה נותן טעם לדבריו זה אומר כפרי החג וזה אומר מעלין בקודש ואין מורידין. מצות הדלקתה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק ומצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ ואם היה דר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרה"ר ואם מתירא מן הלצים מניחה על פתח ביתו מבפנים ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו:

טבת

א **בעשרים ושמונה בטבת יתיבא כנישתא על דינא**

ב מפני שכשהיו צדוקין יושבין בסנהדרין שלהם ינאי המלך ושלמינין המלכה יושבת אצלו ולא אחד מישראל יושב עמהם חוץ משמעון בן שטח והיו שואלין תשובות והלכות ולא היו יודעין להביא ראיה מן התורה אמר להם שמעון בן שטח כל מי שהוא יודע להביא ראיה מן התורה יהא ראוי לישב בסנהדרין וכל מי שאינו יודע להביא ראיה מן התורה אינו ראוי לישב בסנהדרין פעם אחד נפל דבר של מעשה ביניהם ולא היו יודעין להביא ראיה מן התורה חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו א"ל תן לי זמן ולמחר אני משיבך נתן לו זמן הלך וישב לו בינו לבין עצמו כיון שראה שלא היה יודע להביא ראי' מן התורה למחר נתבייש מלבוא ומלישב בסנהדרין גדולה והעמיד שמעון בן שטח אחד מן התלמידים והשיבו במקומו אמר להם אין פוחתין בסנהדרין של שבעים ואחד. וכך היה עוש' בכל יום ויום עד שנסתלקו כולם וישבה סנה' על [דעתו] ובאותו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקין וישבה סנה' של ישראל עשאוהו י"ט:

שבט

א **בשנים בשבט י"ט דְלָא לְמִסְפַּד**:

ב ולמה שינו זה מזה אלא שבראשון מת הורדוס ובזה מת ינאי המלך ששמחה היא לפני הקב"ה כשהרשעים מסתלקין מן העולם. אמרו כשחלה ינאי המלך שלח ותפש שבעים זקנים מזקני ישראל נטלן וחבשן בבית האסורין ואמר לו לשר בית האסורין אם מתי הרוג את הזקנים הללו ועד שישראל שמחים לי ידוו על רבותם. אמרו אשה טובה

היתה לו לינאי המלך ושלמינין שמה וכשמת סלקה טבעתו מעל ידו ושלחה לבית שר האסורין אמרה לו רבך בחלום התיר אותם הזקנים. התירן והלכו להם לבתיהם ואח"כ אמרה מת ינאי המלך ואותו היום שמת ינאי המלך עשאוהו יום טוב:

ג כל הכתוב במגילת תענית דלא למספד מתענין לאחריו ואין מתענין לפניו ר' יוסי אומר לא לפניו ולא לאחריו וכל שאין כתוב בו דלא למספד אלא דלא להתענאה לחוד מתענין לפניו ולאחריו ר' יוסי אומר לאחריו אבל לא לפניו אבל בי"ט ובראשי חדשים מותר לפניו ולאחריו. ולמה באלו אסרו ובאלו התירו אלא אלו דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חזוק ואלו דברי סופרין ודברי סופרין צריכין חזוק. ר' יוסי בן דוסא אומר משום ר' יוסי הגלילי כל הנשבע להתענות בע"ש ובערבי י"ט הרי זה שבועת שוא שמקצת ע"ש כשבת ומקצת עי"ט כי"ט:

ד **בעשרין ותרין ביה בטילת עבידתא דאמר סנאה להיתא' להיכלא דְלָא לְמִסְפַּד**:

ה יום ששלח גסקלגס את הצלמי' להעמיד' בהיכל ובאתה השמועה לירושלים עי"ט הא' של חג. א"ל שמעון הצדיק עשו מועדיכם בשמחה שאין א' מכל הדברים הללו ששמעתם יקוים כי מי ששכן שכינתו בבית זה כשם שעשה נסים לאבותינו בכל דור ודור כך יעשה לנו נסים בזמן הזה מיד שמע קול מבית קדשי הקדשים שהוא אומר בטילת עבידת' דאמר סנאה להיתאה להיכלא אקטיל גסקלגס ובטלו גזירותיו. וכתבו אותה שעה וכוונה. וכיון שראה שהיו ממשמשין ובאין א"ל צאו וקדמו לפניהם וכשנודע להם הדברים יצאו מלפניו כל גדולי ישראל אמרו נמות כולנו ולא תהא לנו כזאת היו צועקים ומתחננים לשליח א"ל עד שאתם צועקים ומתחננים לשליח התחננו וצעקו לאלהיכם שבשמים להושיע אתכם כיון שהגיע לכרכין ראה בני אדם שהם מקדימין אותו מכל כרך וכרך כיון שראה אותם היה מתמיה אמר כמה מרובין אלו אמרו לו המסורות אלו הן היהודים שהקדימו לפניך מכל כרך וכרך כיון שנכנס לכרך ראה בנ"א שהיו מוטלים בשוקים על השק ועל האפר לא הגיע לאנטיפרס עד שבאת לו אגרת שנהרג גסקלגס ובטלו גזירותיו מיד נטלו את הצלמים וגררו אותם אותו היום עשאוהו י"ט.

ו **בכ"ח ביה אינטיל אנטיוכוס מלכא מן ירושלים**

ז מפני שהיה מצר לבני ישראל ובא להחריב את ירושלים ולהשמיד את כל היהודים ולא היו ישראל יכולין לצאת ולבא ביום אלא בלילה ושמע שמועות רעות והלך לו ונפל במקומו ואותו היום שבטלוהו משם עשאוהו י"ט:

אדר

א **בתמניא ובתשעה באדר יום תרועת מיטרא**.

ב ואם התריעו בראשון למה התריעו בשני. אלא ראשון משנה זו ושני משנה אחרת ולא כל הכתוב במגלה הזאת ראשון הוא ראשון שני הוא שני שלישי הוא שלישי אלא תפס להם חדש ראשון וכל שיש בו.

ג **בתרין עשר ביה יום טוריינוס**

ד שתפשו את לוליינוס ואת פוס אחיו בלודקיא אמר אם מעמו של חנניה מישאל ועזריה אתם יבא אלהיכם ויציל אתכם מידי כדרך שהציל לחמו"ע מיד נ"נ אמרו לו חמו"ע צדיקים כשרים היו ונ"נ מלך הגון היה וראוי לעשות נס על ידו. אבל אתה מלך רשע אתה ואין ראוי לעשות נס על ידך ואנו חייבים מיתה ואם אין אתה הורגנו הרבה הורגים יש למקום הרבה דובים הרבה אריות הרבה נחשים הרבה עקרבים שיפגעו בנו ואם אתה הורגנו עתיד הקב"ה לתבוע דמנו מידך אמרו לא נסע משם עד שבאת עליו דיופלה של רומי ופצעו את מוחו בגיזרין ובבקעות.

ה **בתליסר ביה יום נקנור**

ו אמרו נקנור א' מאפרכים של מלכי יונים היה עובר לאלכסנדריא. בכל יום ויום היה מניף ידו כנגד ירושלים וכנגד בית המקדש ומחרף ומגדף ומנאץ ואומר מתי יפלו בידי ואהרוס את המגדל הזה וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום נכנסו לחילות שלו והיו הורגין עד שהגיעו לקרוכין שלו וחתכו את ראשו וקצצו בהונות ידיו ורגליו ותלאוהו נגד ירושלים וכתוב מלמטן הפה שדבר בגאוה וידים שהיו מניפות נגד יהודה וירושלים ועל ב"ה נקמה זו תעשה בהם ובאותו היום שעשו לו כך עשאוהו י"ט.

ז **בארבעה עשר ביה ובחמשה עשר ימי פוריא אינון דְלָא לְמִסְפַּד**:

ח ימים שנעשו בהם נסים לישראל ע"י מרדכי ואסתר ועשאום י"ט א"ר יהושע בן קרחה מיום שמת משה לא עמד נביא וחידש מצוה לישראל חוץ ממצות פורים אלא שגאולת מצרים נוהגת ז' ימים וגאולת מרדכי ואסתר אינה נוהגת אלא יום א' ד"א ומה גאולת מצרי' שלא נגזרה גזירה אלא על הזכרים גאול' מרדכי ואסת' שנגזרה גזירה על הזכרים ועל הנקיבות מנער ועד זקן טף ונשים ביום א' עאכו"כ שאנו חייבים לעשות אותם י"ט בכל שנה ושנה:

ט **בשיתא עשר ביה שריו למבנא שור ירושלים דְלָא לְמִסְפַּד**:

י מפני שסתרוהו אויבים וכשהתחילו לבנותו אותו היום עשאוהו י"ט ששמחה היא לפני המקום שירושלים נבנית שנאמר כה אמר ה' שבתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלי'

ונקרא ירושלים עיר האמת הר ה' צבאות הר הקודש. ואומר שבתי לירושלים ברחמים ביתי יבנה בה נאם ה' וגו'. ואו' הוא יבנה עירי וגלותי ישלח לא במחיר ולא בשחד אמר ה' צבאות.

יא **בשבעה עשר ביה קמו עממיא על פליטת ספריא במדינת בליקי' ובית זבדאי והוו פורקין לבית ישראל**

יב שכשירד ינאי המלך להרוג את חכמים ברחו מלפניו והלכו להם לסוריא ושרו במדינת קוסליקום ונכנסו האויבים עליהם שבאותו מקום וצרו עליהם להרגם והזיעו בהם זיע גדולה והכו בהם מכה רבה והשאירו בהם פליטה והלכו להם לבית זבדאי וישבו שם עד שחשכה וברחו משם ר' יהודה או' סוס קשור היה להם וכל מי שהוא רואה אותו כמדומה שאין שם יהודי וישבו להם עד שחשכה וברחו להם ובאותו היום שברחו משם עשאוהו י"ט. ר' חידקא אומר יום שבקשו אויבי' להרוג חכמי ישראל עלה הים והשחית שליש בישוב.

יג **בעשרים ביה צמאו עמא למטרא ונחת להון**

יד מפני שהיה רעבון ובצורת בארץ ישראל ג' שנים זו אחר זו והתפללו ולא ירדו גשמים וכיון שראו שיצא רוב אדר ולא ירדו גשמים הלכו להם אצל חוני המעגל אמרו לו התפלל שירדו גשמים אמר להם צאו והכניסו תנורי פסחים בשביל שלא ימקו התפלל ולא ירדו גשמים עג עוגה ועמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא שנא' על משמרתי אעמודה ואתיצבה על מצור ואצפה לראות מה ידבר בי ומה אשיב על תוכחתי אמר רבש"ע בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחם על בניך התחילו הגשמים יורדין טיפין טיפין אמר לו רבש"ע ראינוך לא נמות כסבורים אנו לומר אין הגשמים הללו באין אלא להתי' שבועתך. אמר להם בני אל תמותו. אמר רבש"ע לא כך שאלתי אלא גשמי בורות שיחין ומערות התחילו הגשמים יורדין כמלא פי חבית ושערו חכמים טיפה א' לוג אמרו לו ראינוך לא נמות כסבורין אנו לומר אין הגשמים הללו באים אלא להחריב את העולם כולו אמר להם בני אל תמותו. אמר רבש"ע לא כך שאלתי אלא גשמי רצון וברכה ונדבה ירדו כתקנן עד שעלו ישראל מירושלים להר הבית מפני רוב הגשמים אמרו לו כשם שהתפללת עליהם שירדו כך התפלל עליהם שלא ירדו וילכו להם. אמר להם אין מתפללים על רוב הטובה אלא לכו והביאו לי פר הודיות הלכו והביאו לו פר הודיות. סמך שתי ידיו עליו והתפלל ואמר רבש"ע ראה עמך ישראל ונחלתך אשר הוצאת בכחך הגדול ובזרועך הנטויה שאין יכולין לעמוד לא ברוב כעסך ולא ברוב טובך כעסת עליה' אין יכולין לעמוד השפע' עליהם טובך אין יכולין

לעמוד יהי רצון מלפניך שיהא ריוח מיד נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה ונתנגבה הארץ ויצאו הכל לשדה וראו את המדבר שהוא מלא כמהין ופטריות. שלח לו שמעון ב"ש אלמלא חוני המעגל אתה גוזרני עליך נידוי שאלו היו שנים כשני אליהו לא נמצא שם שמים מתחלל על ידך אבל מה אעשה שאתה מתחטא לפני המקום כבן שהוא מתחטא על אביו ועושה לו רצונו. אמר ליה הביא לי חמין והביא לו. הביא לי צונן והביא לו. תן לי אגוזים ונתן לו. תן לי רמונים ונתן לו. תן לי אפרסקין ונתן לו. עליך הכתוב אומר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ואותו היום עשאוהו יום טוב לפי שאין הגשמים יורדין אלא בזכותן של ישראל שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב. לך בזכותך ובך הדבר תלוי. ואומר ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך. בך בזכותך הגשמים יורדי' והטללי' יורדין בזכותך. ואומר ונתתי גשמיכם בעתם. ומעשה שנתענו בימי שמואל הקטן וירדו להם גשמים קודם הנץ החמה כסבורים העם לומר שבח הוא להם. [אמר להם אמשול לכם משל למה הדבר דומה לעבד שמבקש פרס מרבו אמר להם תנו לו ואל אשמע קולו. שוב שמואל הקטן גזר תעניתא וירדו להם גשמים לאחר שקיעת החמה כסבורים העם לומר שבחו של צבור הוא]. אמר להם הרי אתם דומים למלך שכעס על בנו אמר לאפוטרופוס שלו אל תתן פרנסתו עד שיבכה ויתחנן לפני:

טו **בעשרים ותמניא ביה אתת בשורתא טבתא ליהודאי דלא יעידון מפתגמי אורייתא די לא למספד.**

טז מפני שגזרו מלכי יון על ישראל שלא יעסקו בתורה ושלא ימלו את בניהם ושלא ישמרו את השבת ושיעבדו ע"ז וברית כרותה לישראל שלא ימוש ספר תורה מתוכם שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו. ואומר אם ימושו החקים האלה מלפני ואני זאת בריתי אותם וגו'. מה עשה יהודה בן שמוע וחביריו עמדו והלכו אצל מטרוניתא אחת שכל גדולי רומי מצויין אצלה ונטלו עצה ממנה. אמרה להם באו והפגינו בלילה עמדו והפגינו בלילה אי שמים לא אחיכם אנחנו לא בני אב אחד אנחנו לא בני אם אחת אנחנו מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו גזירות קשות. ולא זו משם עד שהתירו להם שלשה מצות להמול את בניהם ולעסוק בתורה ולשמור את יום השבת ושלא יעבדו ע"ז אותו היום שהתירו להם ג' מצות הללו עשאוהו י"ט:

יז **לכן כל אינש דאיתי עלוהי מן קדמת דנא יאסר בצלו**

יח כיצד יחיד שקיבל עליו תענית להיות מתענה בשני ובחמישי הרי זה מתענה ומשלים פגעו בו י"ט אלו הכתובים במגלת תענית הרי מספיד זה הכלל כל שנדרו קודם גזרתנו תדחה גזרתנו מפני נדרו ואם גזרתנו קודם נדרו ידחה נדרו מפני גזרתנו. ואין בין

אדר ראשון לאדר הב' אלא קריאת מגלה ושלוח מתנות לאביונים. רשבג"א כל המצות שנוהגות באדר ראשון אינן נוהגות באדר שני חוץ מן ההספד ותענית שנוהגין זה כזה. וכותבין בשטר אדר א' (אלא) [ולא] שכותבין תניין. ר' יוסי או' אין כותבין אלא תניין ר"י או' אדר שני נכתב. ומי כתב מגלת תענית סיעתו של ר"א ב"ח בן חזקיה בן גרון כתבו מג"ת. ולמה כתבוה מפני שאין למודים בצרות ואין הצרות מצויות לבא עליהם אם היו כל הימים דיו וכל האגמים קולמוסים וכל בני אדם לבלרין אינם מספיקים לכתוב הצרות הבאות עליהם בכל שנה ושנה. ד"א אין שוטה נפגע ולא בשר המת מרגי' באיזמל:

יט מאמר האחרון

כ ואלו הימים שמתענין בהם מן התורה וכל המתענה בהם לא יאכל ולא ישתה עד הערב. באחד בניסן מתו בניו של אהרן. בי' בו מתה מרים הנביאה ונסתם הבאר. בכ"ו בו מת יהושע בן נון. בי' באייר מת עלי הכהן ושני בניו ונשבה ארון הברית. בכ"ט בו מת שמואל הנביא וספדו לו כל ישראל. בכ"ג בסיון בטלו הביכורים מלעלות לירושלים בימי ירבעם בן נבט. בכ"ה בו נהרג רשב"ג ור' ישמעאל בן אלישע ור' חנינא סגן הכהנים. בכ"ז בו נשרף ר' חנינא בן תרדיון וספר תורה עמו. בי"ז בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד ושרף אפוסטמוס את התורה והועמד צלם בהיכל. באחד באב מת אהרן כהן גדול. בט"ב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבהמ"ק בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר. בי"ח בו כבה נר מערבי בימי אחז. בז' באלול מתו מוציאי דבת הארץ רעה במגפה. בג' בתשרי נהרג גדליה בן אחיקם בן שפן והיהודים אשר היו עמו במצפה. בחמשה בו מתו עשרים אנשים מישראל ונחבש ר' עקיבא בן יוסף בבית האסורין ומת: בשבעה בו נגזר על אבותינו חרב ורעב. בעשרה בו נתכפר מעשה העגל. בששה במרחשון עורו את עיני צדקיהו מלך יהודה ושחטו בניו לעיניו. בז' בכסליו שרף יהויקים את המגילה שכתב ברוך בן נריה מפי ירמיה. בח' בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והחושך בא לעולם שלשת ימים. בט' בו לא כתבו רבותינו על מה. בי' בו סמך מלך בבל את ידו על ירושלים להחריבה. בח' בשבט מתו הצדיקים שהיו בימי יהושע בן נון. בכ"ג בו נתקבצו כל ישראל על שבט בנימין ועל פלגש בגבעה ועל צלם מיכה. בז' באדר מת משה רבינו. בט' בו גזרו תענית שנחלקו ב"ש וב"ה. אלו ימי תענית שקבלו עליהם ישראל מן התורה. ועוד גזרו רבותינו שיהו מתענים בב' וה' מפני שלשה דברים על חרבן הבית ועל תורה שנשרפה ועל חרפת השם ולעתיד לבא עתיד הקב"ה להפכה לששון ולשמחה שנאמר והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם. אר"א א"ר חנינא ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך.

יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך וראה בנים לבניך שלום על ישראל. שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול. ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

כא סליק מסכת מגילת תענית: